

YANGILANYOTGAN O'ZBEKISTONING YANGI KONSTUTSIYASI

Valijonov Vohidjon Lutfullo o'gli

Toshkent shahar yuridik texnikum talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7824310>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 03-april 2023 yil
Ma'qullandi: 07-april 2023 yil
Nashr qilindi: 13-april 2023 yil

KEY WORDS

Konstutsiyaning yartishdan maqsad inson haq-huquqlarini, himoya qilish jamiyat va davlatni tinchligini taminlash bo'lib O'zbekiston Respublikasi Suverent Demokratik davlatiga aylantirish edi

ABSTRACT

Konstutsiyamizni tayyorlash bizning birinchi Prezidentimiz Islom Abdug'aniyevich Karimov tomondan 1990-yilning mart oyida ilgari surilgan edi .1990- yil 20 - iyun kuni bo'lib o'tgan O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi 2- sessiyasida yangi Konstutsiya ishlab chiqish lozim Deb topildi .

Konstutsiyamizni tayyorlash bizning birinchi Prezidentimiz Islom Abdug'aniyevich Karimov tomondan 1990-yilning mart oyida ilgari surilgan edi .1990- yil 20 - iyun kuni bo'lib o'tgan O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi 2- sessiyasida yangi Konstutsiya ishlab chiqish lozim Deb topildi . Bilamizki, biz Sovet davlatlarni tarkibida bo'lganimizda bizning Konstutsiyamizda milliy qadryatlarga va mentalitetimiz etiborga olinmagan edi. Konstutsiyamizni ishlab chiqishda birinchi Prezidentimiz Islom Abdug'aniyevich Karimov boshchiligida 64-kishi qariyb 2,5 yil davomida ish olib bordi .Loyihaning dastlabki varianti 1991- yilning oktyabrda tayyorlab bo'lindi u dastlab muqddima,6- bo'lim,158- moddadan iborat edi.Bu loyiha mukammal deb topilmadi.1992- yilning bahorid esa loyihani 149- moddadan iborat ikkinchi varianti ishlab chiqildi va 1992-yilning kuz oylarida Konstutsiya matbuotda e'lon qilinadi. Umumxalq muhokamsida 6- mingda ortiq takliflar berildi, shikoyatlar kelib tushdi .

Konstutsiyaning yartishdan maqsad inson haq- huquqlarini,himoya qilish ,jamiyat va davlatni tinchligini taminlash bo'lib O'zbekiston Respublikasi Suverent Demokratik davlatiga aylantirish edi .Va nihoyat bizning Bosh qomusimiz Konstutsiyam 1992- yilning 8- dekabrda O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 12- chaqiriq 11- sessiyasida Konstutsiya qabul qilinadi . Konstutsiya 6- bo'lim 26- bob 128-moddadan iborat.

Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev tashabuslari bilan Konstutsiyamizga o'zgartirish yani inson huquqlarini ikki baravarga kengaytirish tadbirkorlarga ish bilarmon yoshlarga imkoniyatlar berish va ularni qo'llab quvvatlash. Konstutsiya nafaqat bugungi kun qomusi balki ertangi kunimiz,jamiyatimiz istiqbolini aniqlab

beruvchi xujjat. Konstitutsiya biz uchun nafaqat muhim qo'llanma, balki g'urur-iftixor kerak bo'lsa, Shu zaminda istiqomat qiloyatgan, millati, dinidan qat'iy nazar, barcha uchun mustahkam bir himoyadir. Shunday ekan, jamiyatimiz hayoti mezonini bo'lgan Konstitutsiya ertangi kunimiz, kelajagimizdir. "O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga o'zgartirish va qo'shimchalar kirish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy qonun Loyihaning matni 2022- yil 25-iyundan 1-avgustga qadar o'tkazilgan umumxalq muhokamasida va undan keyingi jarayonlarda kelib tushgan takliflar, fikr-mulohazalarni inobatga olgan holda maromiga yetkazilganligi;

"O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga o'zgartirish va qo'shimchalar kirish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy qonuni Nomi "O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida o'zgartirilganligi; O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasining "O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy qonuni loyihasi bo'yicha O'zbekiston Respublikasi referendumini o'tkazish haqida"gi 2023-yil 10-martdagi 3017-4-sonli Qarori (bunday keyin matnda Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Qarori deb yuritiladi) qabul qilinganligi va unda ushbu Qarorning O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaga muvofiqligini aniqlash yuzasidan Konstitutsiyaviy sudga murojat etish belgilanganligi; Oliy Majlis palatasining Qarori O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlis Senatiga kelib tushganligi; O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy sudi 2023-yil 13- martda Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Qarorini korib chiqib, uning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga muvofiqligi to'g'risida KSP-4-sonli qaror qabul qilganligi va ushbu qaror O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Senatiga kelib tushganligi;

"O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy qonuni loyihasi yuzasidan O'zbekiston Respublikasi referendumini o'tkazish masalasi hamda Oliy Majlis Qonunchilik palatasining Qarori bo'yicha Sud-huquq masalalari va korrupsiyaga qarshi kurashish qo'mitasi mas'ul etib belgilanganligini hamda uning ushbu masalaga oid xulosasi taqdim etilganligi ma'lumot uchun qabul qilinishi. Qonunchilik palatasi bilan Senatning birgalikdagi vakolatlari hamda har bir palataning alohida-alohida vakolatlari va ma'suliyat sohalari aniq belgilab berilmoqda. Qonunchilik palatasining mutlaq vakolatlari 5 tadan 12 taga, Senatniki esa 14 tadan 18 taga ko'paytirilmoqda. Konstitutsiyaviy qonun loyihasining matni kuni kecha Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputatlari va Senat a'zolari, Oliy sud rahbariyati bilan bo'lib o'tgan uchrashuvda ham atroflicha muhokama etilib, qo'llab-quvvatlangani alohida ta'kidlandi. Konstitutsiyaviy qonun loyihasiga kiritilgan normalar barcha sohalarni taraqqiy ettirishga, Shu jumladan, Davlat hokimiyatining yanada samarali tashkil qilinishiga yordam beradi. Konstitutsiyaviy qonun loyihasi bilan amaldagi Konstitutsiyaga 27 ta yangi moddalar kiritilib, moddalar soni 128 tadan 155 taga oshmoqda. Konstitutsiyamizning amaldagi 275 ta normasi 434 taga ko'paymoqda. Amaldagi Konstitutsiyamiz 65 foizga yangilanmoqda. Shu bois, kiritilayotgan o'zgartirish va qo'shimchalarning siyosiy-huquqiy ahamiyati, ko'lami va hajmidan kelib chiqib, Konstitutsiyaviy qonun loyihasi nomi <<O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida>> deb o'zgartirildi. Aholidan kelib tushgan takliflar qaryb 20 foizga, yani 18 mingtasi aynan parlamentni isloh qilish bilan bog'liqdir. Shundan kelib chiqib, xalq hokimiyatchiligini kuchaytirish, xalq vakillik organi bo'lmish parlamentning rolini va o'rnini, mas'uliyatini oshirish, uning vakolatlarni yanada kengaytirish, umuman mamlakatimizda parlamentarizm, xalq hokimiyatchiligini yanada kuchaytirishga qaratilgan bir qaror normalar

loyihaga kiritilgan.

Parlament faoliyati bilan bog'liq Konstutsiyaviy islohotlarni amalga oshirishda Oliy Majlis palatasining birgalikdagi vakolatlari qayta ko'rib chiqildi. "O'zbekiston Respublikasining referendum to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonunining 40- moddasiga muvofiq O'zbekiston Respublikasi referendumida qabul qilingan qonun O'zbekiston Respublikasi Markaziy saylov komissiyasi tomondan referendum yakunlangandan so' ng e'lon qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

2023 -yil 30- aprel kuni referendumga ovoz berish uchun 18 yoshgan to'lgan fuqarolar ham qatnasha oladilar. Kelajagimiz poydevori bo'lgan Konstutsiyamizda ta'lim, jamiyat kushandasi bo'lgan korrupsiya,bugun kunda ekolgiya ehtiyotkorsizlik qilgan shaxslarga, qatiy jazo choralari belgilab qo'yilgan.Yangi Konstutsiya bilan yangidan-yangi yutuqlarga erishib dunyoni lol qoldirishda davom etamiz.

